

Για *Χρήστες Νέους* τό^{σο} στο **FreeBSD** ό^{σο} και στο **UNIX®**

Annelise Anderson

andrsn@andrsn.stanford.edu

**\$FreeBSD: head/el_GR.ISO8859-7/articles/new-users/article.xml 41645 2013-05-17
18:49:52Z gabor \$
15 Αυγούστου, 1997**

*Το **FreeBSD** είναι ένα κατοχυρωμένο εμπορικό σύμβολο του **FreeBSD Foundation**.*

*Οι λέξεις ή φράσεις **IBM, AIX, EtherJet, Netfinity, OS/2, PowerPC, PS/2, S/390, και ThinkPad** είναι εμπορικά σύμβολα της **International Business Machines Corporation** στις *Ενωμένες Πολιτείες*, άλλες χώρες, ή και στα δύο ταυτόχρονα.*

*Οι λέξεις **Microsoft, IntelliMouse, MS-DOS, Outlook, Windows, Windows Media, και Windows NT** είναι είτε κατοχυρωμένα εμπορικά σύμβολα ή εμπορικά σύμβολα της **Microsoft Corporation** στις *Ενωμένες Πολιτείες και* σε άλλες χώρες.*

*Οι λέξεις **Netscape και Netscape Navigator** είναι κατοχυρωμένα εμπορικά σύμβολα της **Netscape Communications Corporation** στις *Ε.Π.Α και* άλλες χώρες.*

*Οι λέξεις **Motif, OSF/1, και UNIX** είναι κατοχυρωμένα εμπορικά σύμβολα και οι λέξεις ή φράσεις **IT DialTone και The Open Group** είναι εμπορικά σύμβολα του **The Open Group** στις *Ενωμένες Πολιτείες και* σε άλλες χώρες.*

*Πολλές από τις λέξεις ή φράσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους κατασκευαστές ή τους πωλητές τους για να διακρίνουν τα προϊόντα τους θεωρούνται εμπορικά σύμβολα. Όπου αυτές εμφανίζονται σε αυτό το κείμενο και για όσες από αυτές γνωρίζει η Ομάδα Ανάπτυξης του **FreeBSD** ότι είναι πιθανόν να είναι εμπορικά σύμβολα, θα δείτε ένα από τα σύμβολα: "™" ή "®".*

*Συγχαρητήρια που εγκαταστήσατε το **FreeBSD**! Αυτή η εισαγωγή είναι για χρήστες νέους τόσο στο **FreeBSD** όσο και στο **Un*x**—γι αυτό ξεκινά με τα βασικά. Υποθέτω ότι χρησιμοποιείτε την έκδοση 2.0.5 του **FreeBSD** ή κάποια νεότερη, όπως αυτές διανέμονται από την **BSDi** ή το **FreeBSD.org**, ότι το σύστημά σας (προς το παρόν) έχει ένα και μόνο χρήστη κι ότι πιθανόν να είστε αρκετά καλός στην χρήση των **DOS/Windows®** ή του **OS/2®**.*

1 Σύνδεση (Login) και Αποσύνδεση (Logout)

*Συνδεθείτε (όταν δείτε την προτροπή login:) σαν τον χρήστη που δημιουργήσατε κατ'α την εγκατάσταση ή σαν root. (Ε εγκατάσταση του **FreeBSD** ήδη θα έχει ένα λογαριασμό για τον root. Ο root μπορεί να πάει παντού και να κάνει τα πάντα, ακόμη και να σβήσει κάποια απαραίτητα αρχεία, γι αυτό να είστε προσεκτικοί!) Τα σύμβολα % και # παρακάτω συμβολίζουν το prompt (το δικό σας μπορεί να διαφέρει), με το % να είναι ενός απλού χρήστη και το # να είναι του root.*

Για να βγείτε (και να δείτε ένα καινούριο login: prompt) γράψτε

```
# exit
```

όσες φορές χρειαστεί. Ναι, πατήστε **enter** μετ'ά τις εντολές, και να θυμ'άστε ότι στο UNIX® τα μικρ'ά είναι διαφορετικ'ά από τα κεφαλαία—**exit**, κι όχι **EXIT**.

Για να κλείσετε το μηχ'ανημ'ά σας γρ'άψτε

```
# /sbin/shutdown -h now
```

Για να το επανεκκινήσετε

```
# /sbin/shutdown -r now
```

ή

```
# /sbin/reboot
```

Μπορείτε επίσης να επανεκκινήσετε το μηχ'ανημα πατώντας **Ctrl-Alt-Delete**. Δώστε του λίγο χρόνο για να κ'άνει τη δουλει'ά που πρέπει. Αυτό είναι ισοδύναμο με την εντολή `/sbin/reboot` σε πρόσφατες εκδόσεις του FreeBSD και είναι ένας π'αρα πολύ πιο ασφαλής τρόπος, σε σχέση με το π'ατημα του **reset** κουμπιού. Δεν θέλετε να αναγκαστείτε να τα ξαναστήσετε όλα, σωστ'ά;

2 Προσθέτοντας ένα Λογαριασμό Χρήστη

Αν δεν φτι'αξατε κανένα λογαριασμό χρήστη όταν εγκαταστήσατε το σύστημα, και τώρα έχετε κ'άνει **login** σαν **root**, μ'αλλον είναι η κατ'αλληλη ώρα να φτι'αξετε ένα λογαριασμό χρήστη με την εντολή

```
# adduser
```

Την πρώτη φορ'ά που χρησιμοποιείτε την εντολή **adduser**, μπορεί να σας ρωτήσσει για κ'άποιες προκαθορισμένες ρυθμίσεις που θα σώσει. Μπορεί για παρ'αδειγμα να θέλετε να β'αλετε τον προκαθορισμένο φλοιό (**shell**) να είναι **csh(1)** αντί για **sh(1)**, αν σας προτείνει το **sh** σαν προκαθορισμένο φλοιό. Αλλιώς πατήστε απλ'ά **enter** για να δεχτείτε κ'άθε προεπιλεγμένη τιμή. Αυτές οι προκαθορισμένες τιμές σώζονται στο αρχείο `/etc/adduser.conf`, που μπορείτε να τις αλλ'άξετε αργότερα.

Έστω οτι δημιουργείτε ένα λογαριασμό χρήστη με όνομα **jack** και πλήρες όνομα **Jack Benimble**. Ορίστε για τον **jack** κι ένα κωδικό χρήστη (**password**) αν η ασφ'αλεια σας ενδιαφέρει (ακόμα και παιδι'ά που παίζουν με το πληκτρολόγιο μπορεί να είναι επικίνδυνα). Όταν σας ρωτήσσει αν θέλετε να β'αλετε τον **jack** και σε 'αλλες ομάδες (**groups**), γρ'άψτε **wheel**

Login group is "jack". Invite jack into other groups: **wheel**

Αυτό θα σας δώσει τη δυνατότητα όταν έχετε συνδεθεί στο σύστημα σαν **jack** και χρησιμοποιείτε την εντολή **su(1)** να μπορείτε να γίνετε **root**. Έτσι, δεν θα σας πειρ'άξει ποτέ κ'άποιος επειδή κ'άνετε **login** σαν **root**.

Μπορείτε να σταματήσετε την **adduser** οποιαδήποτε στιγμή πατώντας **Ctrl-C**, και στο τέλος θα έχετε μια ευκαιρία να εγκρίνετε την δημιουργία του νέου χρήστη ή να αρνηθείτε πατώντας **n**. Μια καλή ιδέα είναι επίσης να φτι'αξετε ένα δεύτερο λογαριασμό χρήστη, έτσι ώστε όταν κ'άνετε αλλαγές σε κ'άποια

αρχεία ρυθμίσεων του *jack*, να έχετε ένα λογαριασμό που μπορείτε να τον χρησιμοποιήσετε εύκολα σε περίπτωση που κ'άτι π'αι σ'τραβ'α.

Αφού το κ'άνετε αυτό, χρησιμοποιείτε την εντολή *exit* για να επιστρέψετε στο *login prompt* και συνδεθείτε σαν *jack*. Γενικ'ά, είναι μια καλή ιδέα να κ'άνετε όσο το δυνατόν περισσότερες από τις δουλειές σας σαν ένας απλός χρήστης που δεν έχει την δύναμη—και το ρίσκο—του *root*.

Αν έχετε ήδη δημιουργήσει ένα λογαριασμό χρήστη και θέλετε αυτός ο χρήστης να μπορεί να κ'άνει *su* σε *root*, μπορείτε να μπειτε σαν *root* και να αλλ'άξετε το αρχείο */etc/group*, προσθέτοντας τον *jack* στην πρώτη γραμμή (το *group* με όνομα *wheel*). Αλλ'ά πρώτα πρέπει να εξασκηθείτε στην χρήση του *vi(1)*, του επεξεργαστή κειμένου—ή να χρησιμοποιήσετε τον πιο απλό επεξεργαστή κειμένου, τον *ee(1)*, που εγκαθίσταται σε πρόσφατες εκδόσεις του *FreeBSD*.

Για να σβήσετε ένα χρήστη, χρησιμοποιήστε την εντολή *rmuser*.

3 Δοκιμ'άζοντας Δι'αφορες Εντολές

Κ'αποια στιγμή που θα είστε *logged in* σαν απλός χρήστης, ψ'αξτε τριγύρω και δοκιμ'άστε κ'αποιες από τις εντολές που θα σας βοηθήσουν να βρείτε βοήθεια και πληροφορίες μέσα από το ίδιο το *FreeBSD*.

Παρακ'άτω θα δείτε κ'αποιες εντολές και τι αυτές κ'άνουν:

id

Σας δείχνει ποιος είστε!

pwd

Σας δείχνει που είστε—τον τρέχοντα κατ'αλογο.

ls

Δείχνει τα αρχεία που περιέχονται στον τρέχοντα κατ'αλογο.

ls -F

Δείχνει τα αρχεία που περιέχει ο τρέχοντας κατ'αλογος τυπώνοντας μετ'ά το όνομα * για τα εκτελέσιμα / για τους καταλόγους, και @ μετ'ά τα *symbolic links*.

ls -l

Τυπώνει τα αρχεία του τρέχοντος καταλόγου με λεπτομέρειες—μέγεθος, ημερομηνία, 'αδειες.

ls -a

Δείχνει εκτός από τα κανονικ'α αρχεία και τα κρυφ'α “*dot*” αρχεία. Αν είστε *root*, τα “*dot*” αρχεία τα δείχνει έτσι κι αλλιώς, και χωρίς την επιλογή *-a*.

cd

Αλλ'άζει τον τρέχοντα κατ'αλογο. Ε εντολή *cd ..* ανεβαίνει στον προηγούμενο κατ'αλογο (σημειώστε το κενό μετ'ά την *cd*). Ε εντολή *cd /usr/local* αλλ'άζει τον τρέχοντα κατ'αλογο σε αυτόν. Ε εντολή *cd ~* πηγαίνει στον αρχικό κατ'αλογο του χρήστη που έχει κ'άνει *login*—π.χ. στον */usr/home/jack*. Δοκιμ'άστε την εντολή *cd /cdrom*, και μετ'ά την *ls*, για να δείτε αν το *CDROM* σας είναι ενεργό και δουλεύει.

`view filename`

Ας δούμε τα περιεχόμενα ενός αρχείου (με όνομα `filename`) χωρίς να το αλλάξουμε. Δοκιμάστε την εντολή `view /etc/fstab`. Δώστε `q` για να βγείτε.

`cat filename`

Δείχνει τα περιεχόμενα του `filename` στην οθόνη. Αν το αρχείο είναι πολύ μεγάλο, θα μπορείτε να δείτε μόνο το τέλος του. Πατήστε **ScrollLock** και χρησιμοποιήστε **up-arrow** για να μετακινηθείτε προς τα πίσω; το **ScrollLock** μπορεί να χρησιμοποιηθεί και με τις σελίδες `man`. Πατήστε **ScrollLock** πάλι για να σταματήσετε να μετακινείστε πάνω/κάτω. Ενδιαφέρον είναι να δοκιμάσετε την εντολή `cat` σε κάποια από τα `dot` αρχεία στον αρχικό σας κατάλογο— `cat .cshrc`, `cat .login`, `cat .profile`.

Θα παρατηρήσετε στο `.cshrc` συντομεύσεις για κάποιες από τις επιλογές της εντολής `ls` (είναι πολύ βολικές). Μπορείτε να φτιάξετε κι άλλες συντομεύσεις αλλάζοντας το αρχείο `.cshrc`. Μπορείτε να κάνετε αυτές τις συντομεύσεις διαθέσιμες σε όλους τους χρήστες του συστήματος αν τις βάλετε στο αρχείο με τις ρυθμίσεις συστήματος του `ssh`, το `/etc/csh.cshrc`.

4 Αναζητώντας Βοήθεια και Πληροφορίες

Ας δούμε όμως μερικές χρήσιμες πηγές βοήθειας. Στο παρακάτω η λέξη κείμενο αντιστοιχεί σε κάτι που εσείς έχετε επιλέξει να γράψετε—συνήθως το όνομα μιας εντολής ή ενός αρχείου.

`apropos κείμενο`

Τυπώνει στην οθόνη όλες τις γραμμές που περιέχουν το κείμενο από την βύαση `whatis`.

`man κείμενο`

Τυπώνει στην οθόνη την σελίδα `man` για το κείμενο. Ε κυριότερη πηγή τεκμηρίωσης για τα συστήματα UNIX. Ε εντολή `man ls` θα σας δείξει όλους τους τρόπους να χρησιμοποιήσετε την εντολή `ls`. Πατήστε το **Enter** για να μετακινηθείτε στο κείμενο, **Ctrl-B** για να πάτε μια σελίδα πίσω, **Ctrl-F** για να πάτε μπροστά, **q** ή **Ctrl-C** για να τερματίσετε την `man`.

`which κείμενο`

Σας λέει από ποιον κατάλογο του `PATH` η εντολή κείμενο εκτελείται.

`locate κείμενο`

Τυπώνει όλα τα αρχεία του δίσκου που το όνομά τους περιέχει το κείμενο.

`whatis κείμενο`

Σας λέει τι κάνει η εντολή κείμενο και ποια είναι η σελίδα `man` της. Γράφοντας `whatis *` θα σας δώσει αντιστοιχες πληροφορίες για όλα τα εκτελέσιμα του τρέχοντος καταλόγου.

`whereis κείμενο`

Βρίσκει το αρχείο κείμενο, και τυπώνει το πλήρες όνομα καταλόγου του.

Μάλλον θα είναι ενδιαφέρον να δοκιμάσετε την εντολή `whatis` για κάποιες κοινές και χρήσιμες εντολές όπως οι `cat`, `more`, `grep`, `mv`, `find`, `tar`, `chmod`, `chown`, `date`, και `script`. Ε εντολή `more` σας δίνει

τη δυνατότητα να διαβάσετε μια σελίδα κ'αθε φορά όπως και στο DOS, π.χ. γράφοντας `ls -l | more` ή `more filename`. Ο χαρακτήρας `*` δουλεύει σαν μεταχαρακτήρας—π.χ., η εντολή `ls w*` θα σας δείξει όλα τα αρχεία που το όνομά τους ξεκινάει με `w`.

Μήπως κ'αποια από αυτά που είπαμε δεν δουλεύουν καλ'α; Τόσο η εντολή `locate(1)` όσο και η `whatis(1)` εξαρτώνται από μια β'αση που ξαναφτι'αχνεται μια φορά τη βδομάδα. Αν το μηχ'ανημά σας δεν παραμένει ανοιχτό το σαββατοκύριακο (τρέχοντας το FreeBSD), μπορεί να θέλετε να τρέξετε εσείς τις εντολές για καθημερινή, εβδομαδιαία και μηνιαία συντήρηση που και που. Τρέξτε τις σαν `root` και δώστε τους χρόνο να τελειώσει η καθεμία πριν ξεκινήσετε την επόμενη.

```
# periodic daily
παραλείπεται η έξοδος της εντολής
# periodic weekly
παραλείπεται η έξοδος της εντολής
# periodic monthly
παραλείπεται η έξοδος της εντολής
```

Αν βαρεθείτε να περιμένετε, πατήστε **Alt-F2** για να βγείτε σε ένα δεύτερο εικονικό τερματικό, και να κ'ανετε π'αλι `login`. Έτσι κι αλλιώς, είναι ένα πολυχρηστικό, πολυδιεργασιακό λειτουργικό σύστημα. Μπορεί π'αντως αυτές οι εντολές να στείλουν κ'αποια μηνύματα στην οθόνη σας όσο τρέχουν. Μπορείτε να γράψετε `clear` στο `prompt` για να καθαρίσετε την οθόνη. Μόλις τελειώσουν, μπορεί να θέλετε να κοιτ'αξετε τα αρχεία `/var/mail/root` και `/var/log/messages`.

Το να τρέχει κανείς τέτοιες εντολές είναι μέρος της διαχείρισης ενός συστήματος—και σαν ο μοναδικός χρήστης ενός UNIX συστήματος, είστε ο διαχειριστής συστήματος του εαυτού σας. Γενικ'α οτιδήποτε απαιτεί να είστε `root` για να το κ'ανετε είναι διαχείριση του συστήματος. Τέτοιες υποχρεώσεις δεν καλύπτονται αρκετ'α καλ'α σε εκείνα τα τερ'αστια βιβλία που υπόσχονται να σας μάθουν UNIX, καθώς αυτ'α αφιερώνουν συνήθως πολύ χώρο στο πως θα χρησιμοποιήσετε κ'αποιο συγκεκριμένο γραφικό περιβάλλον. Καλύτερα να π'αρετε κ'αποιο από τα δύο πιο σημαντικ'α βιβλία για διαχείριση συστημάτων, είτε το *UNIX System Administration Handbook* του Evi Nemeth (εκδόσεις Prentice-Hall, 1995, ISBN 0-13-15051-7)—την δεύτερη έκδοση, με το κόκκινο εξώφυλλο, ή το *Essential System Administration* του Eileen Frisch's (εκδόσεις O'Reilly & Associates, 2002, ISBN 0-596-00343-9). Εγώ (ΣΤΜ: η Annelise Anderson) χρησιμοποίησα το βιβλίο του Nemeth.

5 Επεξεργασία Κειμένου

Για να ρυθμίσετε το σύστημά σας, πρέπει να κ'ανετε αλλαγές σε αρχεία κειμένου. Τα πιο πολλ'α από αυτ'α θα είναι στον κατ'αλογο `/etc`. Επίσης θα χρειαστεί να κ'ανετε `su` σε `root` για να μπορέσετε να τα αλλ'αξετε. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το εύκολο πρόγραμμα `ee`, αλλ'α τελικ'α θα πρέπει κ'αποια στιγμή να μάθετε και τον επεξεργαστή κειμένου `vi`. Υπ'αρχει ένας υπέροχος οδηγός για τη χρήση του `vi` στο αρχείο `/usr/src/contrib/nvi/docs/tutorial` αν το έχετε εγκαταστήσει.

Πριν κ'ανετε αλλαγές σε αρχεία ρυθμίσεων, μ'αλλον είναι καλή ιδέα να π'αρετε κ'αποιο αντίγραφο ασφαλείας. Έστω ότι θέλετε να κ'ανετε αλλαγές στο `/etc/rc.conf`. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την εντολή `cd /etc` για να π'ατε στον κατ'αλογο `/etc` και να γράψετε:

```
# cp rc.conf rc.conf.orig
```

επειδή η εντολή `mv` διατηρεί την αρχική ημερομηνία και τον ιδιοκτήτη ενός αρχείου. Τώρα μπορείτε να κάνετε ότι αλλαγές θέλετε στο `rc.conf`. Αν θέλετε το αρχικό πάλι, τότε θα εκτελέσετε `mv rc.conf rc.conf.myedit` (υποθέτοντας ότι θέλετε να κρατήσετε την αλλαγμένη έκδοση) και τότε

```
# mv rc.conf.orig rc.conf
```

για να επαναφέρετε τα πράγματα στην προηγούμενη τους κατάσταση.

Για να επεξεργαστείτε ένα αρχείο, δώστε

```
# vi filename
```

Μετακινηθείτε στο κείμενο με τα βελ'ακια. Το **Esc** (escape πλήκτρο) β'αζει το `vi` σε κατάσταση εντολών. Ορίστε και μερικές βασικές εντολές:

`x`

σβήνει τον χαρακτήρα που πάνω του είναι ο δείκτης (cursor)

`dd`

σβήνει ολόκληρη την γραμμή (ακόμα κι αν αναδιπλώνει στο τέλος της οθόνης)

`i`

εισ'αγει κείμενο στο σημείο που είναι ο δείκτης

`a`

εισ'αγει κείμενο μετ'α τον δείκτη

Όταν χρησιμοποιήσετε την εντολή `i` ή την `a`, μπορείτε να εισ'αγετε κείμενο. Πατήστε **Esc** για να επιστρέψετε σε κατάσταση εντολών, όπου μπορείτε να δώσετε εντολές όπως

`:w`

για να γρ'άψετε τις αλλαγές σας στο δίσκο και να συνεχίσετε να επεξεργ'άζεστε το αρχείο

`:wq`

για να γρ'άψετε τις αλλαγές και να βγείτε από το `vi`

`:q!`

για να βγείτε χωρίς να σώσετε τις αλλαγές

`/` κείμενο

για να μετακινηθείτε στην πρώτη γραμμή που εμφανίζεται το κείμενο—μετ'α μπορείτε να πατήσετε **Enter** (το πλήκτρο **enter**) για να βρείτε την επόμενη γραμμή που εμφανίζεται το κείμενο.

`G`

για να π'ατε στο τέλος του αρχείου

nG

για να π'άτε στην γραμμή *n* του αρχείου, όπου *n* είναι αριθμός

Ctrl-L

για να ξαναζωγραφιστεί η οθόνη

Ctrl-b and Ctrl-f

για να μετακινηθείτε μια οθόνη πίσω ή μια οθόνη μπροστ'ά, όπως και στα προγράμματα `more` και `view`.

Εξασκηθείτε με το `vi` στον αρχικό σας κατ'άλογο, δημιουργώντας ένα καινούριο αρχείο με την εντολή `vi filename`, προσθέτοντας και αφαιρώντας κείμενο, σώζοντας το αρχείο, και φορτώνοντάς το π'άλι. Το `vi` μερικές φορές επιφυλλάσει εκπλήξεις, επειδή είναι αρκετά περίπλοκο πρόγραμμα, οπότε κάποια στιγμή θα κ'άνετε κ'ατι που θα κ'άνει κ'ατι αναπάντεχο. (Σε κ'αποιους πραγματικ'ά αρέσει το `vi`—είναι πιο ευέλικτο από το `EDIT` του `DOS`—δοκιμ'άστε να βρείτε βοήθεια π.χ. για την εντολή `:r`.) Χρησιμοποιήστε το **Esc** μια ή περισσότερες φορές για να είστε σίγουροι ότι είστε σε κατ'ασταση εντολών και συνεχίστε από εκεί αν κ'ατι δεν σας π'αιε καλ'ά, να σώσετε συχν'ά με την `:w` εντολή, και χρησιμοποιήστε την εντολή `:q!` για να βγείτε και να αρχίσετε π'άλι από την αρχή (από εκεί που σας 'άφησε η τελευταία `:w` εντολή) όταν αυτό χρειαστεί.

Τώρα μπορείτε να κ'άνετε `cd` στον κατ'άλογο `/etc`, να γίνετε `root` με την `su`, να χρησιμοποιήσετε το `vi` για να αλλάξετε το αρχείο `/etc/group`, και να προσθέσετε ένα χρήστη στην ομάδα `wheel` έτσι ώστε να έχει δικαιώματα `root`. Απλ'ά προσθέστε ένα κόμμα και το όνομα του χρήστη μετ'ά το τέλος της πρώτης γραμμής του αρχείου, πατήστε **Esc**, και χρησιμοποιήστε `:wq` για να σώσετε το αρχείο στο δίσκο και να βγείτε. Ισχύει αμέσως. (Δεν β'άλατε κ'αποιο κενό μετ'ά το κόμμα, σωστ'ά;)

6 Εκτυπώνοντας αρχεία από το DOS

Σε αυτό το σημείο μ'αλλον δεν έχετε β'άλει κ'αποιο εκτυπωτή να δουλεύει, οπότε ας δούμε ένα τρόπο να δημιουργήσετε ένα αρχείο από μια σελίδα `man`, να το αντιγράψετε σε μια δισκέττα, και τότε να το τυπώσετε από το `DOS`. Έστω ότι θέλετε να διαβάσετε προσεκτικ'ά για το πως αλλάζουν οι 'άδειες ενός αρχείου (ένα αρκετ'ά σημαντικό θέμα). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την εντολή `man chmod` για να διαβάσετε γι αυτό το θέμα. Ε εντολή

```
% man chmod | col -b > chmod.txt
```

θα αφαιρέσει τους κωδικούς μορφοποίησης και θα στείλει την `man` σελίδα στο αρχείο `chmod.txt` αντί να την δείξει στην οθόνη σας. Τώρα β'άλτε μια δισκέττα διαμορφωμένη από `DOS` στον οδηγό δισκέτας `a`, χρησιμοποιήστε την εντολή `su` για να γίνετε `root`, και δώστε

```
# /sbin/mount -t msdosfs /dev/fd0 /mnt
```

για να συνδέσετε (`mount`) την δισκέττα με τον κατ'άλογο `/mnt`.

Τώρα (δεν χρειάζεται πλέον να είστε `root`, και μπορείτε να δώσετε `exit` για να επιστρέψετε στα δικαιώματα του χρήστη `jack`) μπορείτε να π'άτε στον κατ'άλογο που δημιουργήσατε το `chmod.txt` και να το αντιγράψετε στη δισκέτα γράφοντας:


```
% cp chmod.txt /mnt
```

Υστερα, χρησιμοποιώντας την εντολή `ls /mnt` για να δείτε τα περιεχόμενα του καταλόγου `/mnt`, θα πρέπει να δείτε και το αρχείο `chmod.txt`.

Σίγουρα θα πρέπει να φτιάξετε κι ένα αρχείο από το `/sbin/dmesg` γράφοντας

```
% /sbin/dmesg > dmesg.txt
```

και αντιγράφοντας το `dmesg.txt` στη δισκέτα. Ε εντολή `/sbin/dmesg` τυπώνει τα μηνύματα εκκίνησης, και είναι χρήσιμο να καταλάβετε τι τυπώνει, αφού δείχνει τι αναγνώρισε το *FreeBSD* όταν ξεκίνησε. Αν ρωτήσετε κάτι στην <freebsd-questions@FreeBSD.org> ή σε κάποια ομάδα συζήτησης του *USENET*—όπως για παράδειγμα “το *FreeBSD* δεν βρίσκει το *tape drive* μου, τι να κάνω;”—θα σας ζητήσουν σίγουρα την έξοδο της εντολής `dmesg`.

Μπορείτε τώρα να αποπροσαρτήσετε τον οδηγό δισκέτας (σαν `root`) για να βγάλετε τη δισκέτα με την εντολή

```
# /sbin/umount /mnt
```

και να επανεκκινήσετε το σύστημά σας σε *DOS*. Αντιγράψτε αυτά τα αρχεία σε ένα *DOS* κατ’άλογο, ανοίξτε τα με το *DOS EDIT*, το *Windows Notepad* ή το *Wordpad*, ή ένα επεξεργαστή κειμένου, κάντε μια μικρή αλλαγή έτσι ώστε να πρέπει το αρχείο να σωθεί, και τυπώστε όπως συνήθως από το *DOS* ή τα *Windows*. Ελπίζω να δουλέψει! Οι σελίδες *man* τυπώνονται πολύ όμορφα αν χρησιμοποιήσετε την εντολή `print` του *DOS*. (Ε αντιγραφή αρχείων από το *FreeBSD* σε ένα *mounted DOS* τμήμα δίσκου είναι σε μερικές περιπτώσεις επικίνδυνο πράγμα.)

Το να κάνετε ένα εκτυπωτή στο *FreeBSD* να τυπώσει απαιτεί να φτιάξετε μια κατ’αλληλη εγγραφή στο αρχείο `/etc/printcap` και να δημιουργήσετε ένα *spool* κατ’άλογο στο `/var/spool/output`. Αν ο εκτυπωτής σας είναι στην θύρα `lpt0` (αυτή που το *DOS* αποκαλεί *LPT1*), μπορεί απλά να χρειάζεται να πάτε στον κατ’άλογο `/var/spool/output` και (σαν `root`) να δημιουργήσετε ένα υποκατ’άλογο `lpd` γράφοντας: `mkdir lpd`, αν δεν υπ’άρχει ήδη. Τότε ο εκτυπωτής θα πρέπει να απαντάει αν είναι ανοιχτός όταν το σύστημα ξεκινάει, και οι εντολές `lp` και `lpr` θα πρέπει να στέλνουν ένα αρχείο στον εκτυπωτή. Αν το αρχείο θα τυπωθεί ή όχι, εξαρτάται από το αν ο εκτυπωτής έχει ρυθμιστεί σωστά, κάτι που καλύπτει το *handbook* του *FreeBSD*.

(http://www.FreeBSD.org/doc/el_GR.ISO8859-7/books/handbook/index.html)

7 Άλλες Χρήσιμες Εντολές

`df`

Δείχνει ποιες συσκευές έχουν γίνει *mount* και το χώρο τους.

`ps aux`

Δείχνει τις διεργασίες που τρέχουν. Ε εντολή `ps ax` τυπώνει πιο συμπαγή έξοδο.

`rm αρχείο`

Σβήνει το αρχείο.


```
rm -R dir
```

Σβήνει τον κατ'άλογο `dir` και όλους τους υποκαταλόγους του—προσοχή!

```
ls -R
```

Δείχνει τη λίστα των αρχείων του τρέχοντος καταλόγου, και όλων των υποκαταλόγων του. Εγώ παλιότερα χρησιμοποιούσα μια παραλλαγή, την `ls -AFR > where.txt`, για να παίρνω μια λίστα από όλα τα αρχεία στο `/` και (ξεχωριστά) στο `/usr` πριν ανακαλύψω καλύτερους τρόπους να βρίσκω αρχεία.

```
passwd
```

Αλλάζει τον κωδικό χρήστη σας (ή τον κωδικό χρήστη του `root`)

```
man hier
```

Ε σελίδα `man` για την ιεραρχία αρχείων του UNIX.

Χρησιμοποιήστε την `find` για να βρείτε το `filename` στο `/usr` ή σε κάποιο υποκατ'αλογό του με την εντολή

```
% find /usr -name "filename"
```

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα χαρακτήρα `*` σαν μεταχαρακτήρα στο `"filename"` (το οποίο θα πρέπει να είναι μέσα σε διπλά εισαγωγικά) Αν πείτε στην `find` να ψάξει στο `/` αντί για το `/usr` θα ψάξει για το αρχείο (ή τα αρχεία) σε όλα τα ενεργά συστήματα αρχείων, συμπεριλαμβανομένου και του CDROM ή του DOS partition.

Ένα πολύ καλό βιβλίο που εξηγεί τις εντολές και τα εργαλεία του UNIX είναι το *UNIX for the Impatient* των Abrahams & Larson (2nd ed., Addison-Wesley, 1996). Υπάρχουν επίσης πάρα πολλές πληροφορίες για το UNIX στο Διαδίκτυο.

8 Επόμενα Βήματα

Τώρα πλέον θα πρέπει να έχετε τα εργαλεία για να μπορείτε να τα βγάζετε πέρα και να αλλάζετε αρχεία κειμένου, ώστε να μπορείτε να ρυθμίσετε τα πάντα και να δουλεύουν όπως θέλετε. Υπάρχουν πάρα πολλά χρήσιμα πράγματα στο *handbook* του FreeBSD (που υπ'άρχει πιθανόν και στον δίσκο σας) και στην κεντρική σελίδα του FreeBSD (<http://www.FreeBSD.org/index.html>). Μια μεγάλη πληθώρα πακέτων και `ports` υπ'άρχουν στο CDROM και στην web σελίδα. Το *handbook* εξηγεί καλύτερα πως μπορείτε να τα χρησιμοποιήσετε (να πάρετε το πακέτο αν υπ'άρχει, με την εντολή `pkg_add /cdrom/packages/All/packageName`, όπου `packageName` είναι το όνομα αρχείου του πακέτου). Το CDROM έχει λίστες όλων των πακέτων και των `ports` με σύντομες περιγραφές στα αρχεία `cdrom/packages/index`, `cdrom/packages/index.txt`, και `cdrom/ports/index`, με πιο λεπτομερείς περιγραφές στα αρχεία `/cdrom/ports/*/pkg/DESCR`, όπου οι χαρακτήρες `*` αντιπροσωπεύουν υποκαταλόγους από κατηγορίες προγραμμάτων και ονόματα προγραμμάτων αντίστοιχα.

Αν βρίσκετε το *handbook* κάπως πολύπλοκο (με όλα εκείνα τα `ln` και τα άλλα) για το πως μπορεί κάποιος να εγκαταστήσει `ports` από το CDROM, ας δούμε κάτι που δουλεύει:

```
# cp -R /cdrom/ports/comm/kernit /usr/local
```

Μετά από αυτό θα πρέπει ένας κατ'άλογο `/usr/local/kermit` να έχει τα ίδια αρχεία που έχει ο κατ'άλογο `kermit` στο CDROM.

Υστερα, δημιουργήστε ένα κατ'άλογο `/usr/ports/distfiles` αν δεν υπάρχει ήδη, χρησιμοποιώντας την εντολή `mkdir`. Μετά ελέγξτε τον κατ'άλογο `/cdrom/ports/distfiles` για ένα αρχείο με όνομα που να δείχνει ότι είναι το `port` που θέλετε. Αντιγράψτε αυτό το αρχείο στον κατ'άλογο `/usr/ports/distfiles` (σε πρόσφατες εκδόσεις μπορείτε να παραλείψετε αυτό το βήμα, αφού το FreeBSD θα το κάνει για εσάς). Στην περίπτωση του `kermit`, δεν υπάρχει κάποιο `distfile`.

Κατόπιν αλλάξτε με `cd` στον κατ'άλογο `/usr/local/kermit` που έχει το αρχείο `Makefile`. Τρέξτε την εντολή

```
# make all install
```

Κατ'α τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, το `port` θα χρησιμοποιήσει FTP για να πάρει οποιαδήποτε συμπιεσμένα αρχεία του χρειάζονται και δεν τα βρίσκει στο CDROM ή στον κατ'άλογο `/usr/ports/distfiles`. Αν δεν έχετε ρυθμίσει κάποια σύνδεση με δίκτυο ακόμα και δεν υπάρχει κάποιο αρχείο που το `port` χρειάζεται στο `/cdrom/ports/distfiles`, θα πρέπει να πάρετε το αρχείο που λείπει χρησιμοποιώντας κάποιο άλλο μηχάνημα και να το αντιγράψετε στον κατ'άλογο `/usr/ports/distfiles` με κάποια δισκέττα ή χρησιμοποιώντας το DOS partition σας. Διαβάστε το `Makefile` (με την εντολή `cat` ή την `more` ή την `view`) για να βρείτε που να πάτε (το κυρίως μέρος διανομής) για να πάρετε το αρχείο και ποιο όνομα έχει. Το όνομά του θα το αλλάξουν συνήθως τα προγράμματα του DOS, και μετά θα πρέπει όταν το αντιγράψετε στο `/usr/ports/distfiles` να το μετονομάσετε (με την εντολή `mv`) στο αρχικό του όνομα ώστε να μπορεί να βρεθεί. (Χρησιμοποιήστε `binary` μεταφορές!) Τότε επιστρέψτε στον κατ'άλογο `/usr/local/kermit`, βρείτε τον κατ'άλογο με το `Makefile`, και δώστε `make all install` πάλι.

Κ'ατι άλλο που γίνεται με τα `ports` και τα πακέτα εγκαθίστανται είναι ότι κάποιο άλλο πρόγραμμα χρειάζεται. Αν η εγκατάσταση σταματήσει με ένα μήνυμα `can't find unzip` ή οτιδήποτε, θα πρέπει να εγκαταστήσετε το πακέτο ή το `port` του `unzip` πριν συνεχίσετε.

Αφού εγκατασταθεί, δώστε την εντολή `rehash` για να κάνετε το FreeBSD να ξαναψάξει για τα προγράμματα που είναι στο `path` και να ξέρει ότι υπάρχει κάπου εκεί. (Αν για πολλά προγράμματα που κάνετε `whereis` ή `which`, για να βρείτε σε ποιο κατ'άλογο του `path` είναι, βλέπετε μηνύματα λ'αθους `path not found`, είναι καλή ιδέα να προσθέσετε τους αντίστοιχους καταλόγους στο `path` που περιέχει το `.cshrc` στον αρχικό σας κατ'άλογο. Το `path` στο UNIX κάνει την ίδια δουλειά που κάνει και στο DOS, μόνο που ο τρέχον κατ'άλογο δεν είναι (συνήθως) στο `path` για λόγους ασφάλειας. Αν η εντολή που θέλετε να τρέξετε είναι στον τρέχοντα κατ'άλογο, πρέπει να γράψετε `./` για να δουλέψει—χωρίς κενό μετά την πύλα.)

Χρήσιμο επίσης είναι και το Netscape®. Μπορείτε να πάρετε την τελευταία του έκδοση από τον εξυπηρέτη FTP (`ftp://ftp.netscape.com`) του. (Το Netscape απαιτεί το X Window Σύστημα.) Υπάρχει πλέον και μια έκδοση για το FreeBSD, γι αυτό ψάξτε καλ'α, θα την βρείτε. Απλ'α χρησιμοποιήστε την εντολή `gunzip filename` και την `tar xvf filename` στο αρχείο, μετακινήστε το εκτελέσιμο στον κατ'άλογο `/usr/local/bin` ή κάποιο άλλο μέρος που βάζετε τα εκτελέσιμά σας, τρέξτε `rehash`, και τότε βάλτε τις εξής εντολές στο `.cshrc` αρχείο στον αρχικό κατ'άλογο κάθε χρήστη ή (πιο απλ'α) στο αρχείο `/etc/csh.cshrc`, το αρχείο ρυθμίσεων συστήματος του `csh`:

```
setenv XKEYSYMDB /usr/X11R6/lib/X11/XKeysymDB
setenv XNLSPATH /usr/X11R6/lib/X11/nls
```

Αυτό υποθέτει ότι το αρχείο `XKeysymDB` και ο κατ'αλογος `nls` υπ'άρχουν στο `/usr/X11R6/lib/X11`. Αν δεν υπ'άρχουν, βρείτε τους και βάλτε τους εκεί.

Αν αρχικά εγκαταστήσατε το Netscape σαν port χρησιμοποιώντας το CDROM (ή πήρατε το πακέτο μέσω FTP), μην αντικαταστήσετε το αρχείο `/usr/local/bin/netscape` με το νέο εκτελέσιμο του Netscape. Το αρχείο αυτό είναι ένα αρχείο φλοιού (shell script) που ρυθμίζει τις μεταβλητές περιβάλλοντος πριν τρέξει το Netscape. Αντί να το αντικαταστήσετε, μετονομάστε το νέο εκτελέσιμο σε `netscape.bin` και αντικαταστήστε το παλιό εκτελέσιμο, που βρίσκεται στο `/usr/local/netscape/netscape`.

9 Το Περιβάλλον στο Οποίο Δουλεύετε

Ο φλοιός (shell) είναι το πιο σημαντικό μέρος του περιβάλλοντος εργασίας σας. Στο DOS ο συνηθισμένος φλοιός είναι το `command.com`. Ο φλοιός είναι αυτός που μεταφράζει τις εντολές που γράφετε στην γραμμή εντολών, και επικοινωνεί με το υπόλοιπο λειτουργικό σύστημα. Μπορείτε να γράψετε αρχεία δέσμης, σαν τα αρχεία δέσμης του DOS: μια σειρά από εντολές που θα τρέξουν χωρίς την δική σας παρεμβολή.

Στο FreeBSD υπ'άρχουν δύο προεγκατεστημένοι φλοιοί: το `ssh` και το `sh`. Το `ssh` είναι καλό για να κάνετε δουλεία στην γραμμή εντολών, αλλά για αρχεία δέσμης προτιμήστε το `sh` (ή το `bash`).

Μπορείτε να βρείτε ποιο φλοιό τρέχετε γράφοντας `echo $SHELL`.

Ο φλοιός `ssh` είναι αρκετά καλός, αλλά ο φλοιός `tcsh` μπορεί να κάνει ότι και το `ssh` κι ακόμα περισσότερα. Υποστηρίζει, για παράδειγμα, την αν'ακλήση εντολών από το ιστορικό με τα βέλ'ακια και επεξεργασία των εντολών πριν τρέξουν. Υποστηρίζει την αυτόματη συμπλήρωση των εντολών και των ονομάτων των αρχείων με χρήση του πλήκτρου **TAB** (το `ssh` χρησιμοποιεί το **Esc** για τον ίδιο σκοπό), και υποστηρίζει την γρήγορη εναλλαγή μεταξύ δύο καταλόγων με την εντολή `cd -`. Είναι, επίσης, πολύ πιο εύκολο να ρυθμίσετε την προτροπή του φλοιού με το `tcsh`. Το `tcsh` έχει κι άλλα χρήσιμα χαρακτηριστικά, που θα κάνουν τη ζωή σας αρκετά πιο εύκολη.

Είναι εύκολο να εγκαταστήσετε ένα καινούριο φλοιό σε τρία βήματα:

1. Εγκαταστήστε το φλοιό σαν port ή πακέτο, όπως θα κάνετε και για κάθε άλλο πακέτο. Χρησιμοποιήστε την εντολή `rehash` και την `which tcsh` (υποθέτοντας ότι στήνετε το `tcsh`) για να σιγουρευτείτε ότι εγκαταστήθηκε.
2. Σαν root, αλλάξτε το αρχείο `/etc/shells`, προσθέτοντας μια γραμμή στο αρχείο με τον καινούριο φλοιό. Σε αυτή την περίπτωση απλ'α προσθέστε μια γραμμή που λέει `/usr/local/bin/tcsh` και σώστε το αρχείο. (Κάποια ports μπορεί να το κάνουν αυτόματα αυτό για σας.)
3. Χρησιμοποιήστε την `chsh` εντολή για να αλλάξετε το φλοιό σας στο `tcsh` μόνιμα, ή γράψτε `tcsh` στο prompt για να αλλάξετε προσωρινά το φλοιό σας χωρίς να κάνετε login ξανά.

Όχι!Βυός: Μπορεί να είναι επικίνδυνο να αλλάξετε το φλοιό του root σε κάτι διαφορετικό από `sh` ή `ssh` σε κάπως παλιότερες εκδόσεις του FreeBSD και σε πολλές άλλες εκδόσεις του UNIX. Μπορεί να μην έχετε ένα φλοιό που να δουλεύει όταν το σύστημα ξεκινήσει σε κατ'ασταση ενός χρήστη (single user mode). Ε λύση είναι να χρησιμοποιείτε την εντολή `su -m` για να γίνετε root, που θα σας δώσει ένα `tcsh` φλοιό σαν root, αφού το ποιος είναι ο φλοιός είναι μέρος του περιβάλλοντος. Μπορείτε να κάνετε μόνιμη μια τέτοια αλλαγή προσθέτοντας στο `.tcshrc` σας μια συντόμευση

```
alias su su -m
```

Όταν το `tcsh` ξεκινάει, διαβάζει το αρχείο `/etc/csh.cshrc` και ύστερα το `/etc/csh.login`, όπως κάνει και το `csh`. Επίσης διαβάζει από τον αρχικό σας κατάλογο το αρχείο `.login` καθώς και το αρχείο `.cshrc` επίσης, εκτός κι αν υπάρχει το αρχείο `.tcshrc`. Αυτό μπορείτε να το φτιάξετε, αντιγράφοντας το αρχείο `.cshrc` στο `.tcshrc`.

Τώρα που εγκαταστήσατε το `tcsh`, μπορείτε να αλλάξετε και το `prompt` σας. Μπορείτε να βρείτε πιο πολλές λεπτομέρειες στην `man` σελίδα του `tcsh`, αλλά ας δούμε μια γραμμή που μπορείτε να βάλετε στο `.tcshrc` αρχείο σας που θα σας λέει πόσες εντολές έχετε γράψει, τι ώρα είναι, και σε ποιον κατάλογο είστε. Επίσης περιέχει ένα χαρακτήρα `>` αν είστε απλός χρήστης, ή ένα χαρακτήρα `#` αν είστε `root`, κάτι που έτσι κι αλλιώς το κάνει το `tsch`.

```
set prompt = "%h %t %~ %# "
```

Αυτό μπορεί να πάει στο ίδιο μέρος που υπάρχει η παλιά `set prompt` γραμμή αν υπάρχει, ή κάτω από την `"if($?prompt) then"` αν δεν υπάρχει. Μετατρέψτε την παλιά σε σχόλιο, ώστε να μπορείτε να επιστρέψετε στο παλιό σας `prompt` αν το προτιμάτε. Μην ξεχάσετε στην καινούρια γραμμή τα κενά και τα εισαγωγικά. Μπορείτε να κάνετε το `tcsh` να ξαναδιαβάσει το `.tcshrc` γράφοντας `source .tcshrc`.

Μπορείτε να δείτε μια λίστα με τις μεταβλητές περιβάλλοντος που υπάρχουν γράφοντας `env` στο `prompt` σας. Το αποτέλεσμα περιέχει τον προκαθορισμένο επεξεργαστή κειμένου σας, τον `pager`, και τον τύπο του τερματικού σας, ανάμεσα σε πολλά άλλα πράγματα. Μια χρήσιμη εντολή αν έχετε συνδεθεί από μακριά και δεν μπορείτε να τρέξετε κάποιο πρόγραμμα, επειδή ο τύπος τερματικού δεν το επιτρέπει, είναι η εντολή `setenv TERM vt100`.

10 Δι΄αφορα

Σαν `root`, μπορείτε να αποσυνδέσετε το **CDROM** με την εντολή `/sbin/umount /cdrom`, να βγάλετε το δίσκο από τον οδηγό, να βάλετε ένα καινούριο και να το συνδέσετε με την εντολή `/sbin/mount_cd9660 /dev/cd0a /cdrom` υποθέτοντας ότι `cd0a` είναι το όνομα της συσκευής του οδηγού **CDROM**. Οι πιο πρόσφατες εκδόσεις του **FreeBSD** σας αφήνουν να συνδέσετε το **CDROM** γράφοντας απλά `/sbin/mount /cdrom`.

Το **live** σύστημα—το δεύτερο **CDROM** από τους δίσκους εγκατάστασης του **FreeBSD**— μπορεί να φανεί χρήσιμο αν έχετε περιορισμένο χώρο. Το τι υπάρχει στο **live** σύστημα διαφέρει από έκδοση σε έκδοση. Μπορείτε να δοκιμάσετε να παίξετε ακόμα και παιχνίδια από το **CDROM**. Αυτό απαιτεί να χρησιμοποιήσετε την εντολή `lndir`, που εγκαθίσταται με το σύστημα **X Window**, για να πείτε στα προγράμματα που να βρουν τα απαραίτητα αρχεία, γιατί βρίσκονται στο σύστημα αρχείων του `/cdrom` αντί για το `/usr` και τους υποκαταλόγους του, που συνήθως βρίσκονται. Διαβάστε την `man` σελίδα της `lndir` με `man lndir`.

11 Τα Σχόλιά Σας

Αν χρησιμοποιήσετε αυτό τον οδηγό θα με ενδιέφερε να ξέρω που δεν ήταν αρκετά σαφής και τι παρέλειψα το οποίο πιστεύετε ότι θα έπρεπε να περιέχει, κι ακόμη πόσο σας βοήθησε. Να ευχαριστήσω

Για *Χρήστες Νέους* τόσο στο *FreeBSD* όσο και στο *UNIX*®

τον Eugene W. Stark, καθηγητή της επιστήμης της πληροφορικής στο SUNY-Stony Brook, και τον John Fieber για τα σχόλιά τους που με βοήθησαν πολύ.

Annelise Anderson, <andrsn@andrsn.stanford.edu>